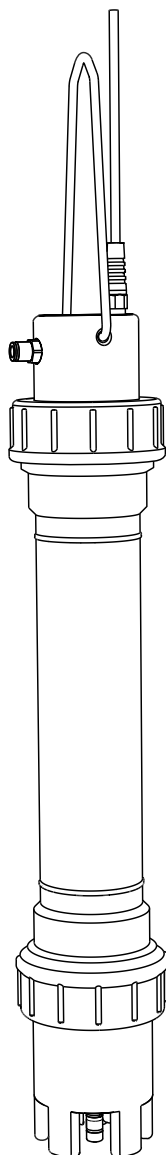

Kezelési útmutató

ISEmax CAS40D

Ionszelektív érzékelő ammónium-, nitrát- és más ionok folyamatos méréséhez

Tartalomjegyzék

1	Néhány szó erről a dokumentumról	4	11	Tartozékok	28
1.1	Figyelmeztetések	4	11.1	Szerelvénytartó	28
1.2	Szimbólumok	4	11.2	Karbantartó készletek	28
2	Alapvető biztonsági utasítások	5	11.3	Elektródák	28
2.1	A személyzetre vonatkozó követelmények	5	11.4	Referenciaoldatok	29
2.2	Rendeltetésszerű használat	5	11.5	Sűrített levegős tisztítás	29
2.3	Munkahelyi biztonság	5	12	Műszaki adatok	30
2.4	Üzembiztonság	6	12.1	Bemenet	30
2.5	Termékbiztonság	6	12.2	Működési jellemzők	30
3	Átvétel és termékazonosítás	7	12.3	Környezet	31
3.1	Átvétel	7	12.4	Folyamat	31
3.2	Termékazonosítás	7	12.5	Műszaki felépítés	31
3.3	A csomag tartalma	8	Tárgymutató	33	
3.4	Tanúsítványok és engedélyek	8			
4	Beépítés	9			
4.1	Beépítési feltételek	9			
4.2	Az érzékelő felszerelése	10			
4.3	Beépítési példák	12			
4.4	Beépítés utáni ellenőrzés	13			
5	Elektromos csatlakoztatás	14			
5.1	Az érzékelő csatlakoztatása	14			
5.2	További elektródok csatlakoztatása az érzékelőben	14			
5.3	Védelmi fokozat biztosítása	15			
5.4	Csatlakoztatás utáni ellenőrzés	15			
6	Üzembe helyezés	15			
7	Kezelés	16			
7.1	A mérőeszköz folyamatkörülményekhez való adaptálása	16			
8	Diagnosztika és hibaelhárítás	22			
9	Karbantartás	23			
9.1	Karbantartási ütemterv	23			
9.2	A membrán tisztítása	23			
9.3	A membránsapka és az elektrolit cseréje	24			
10	Javítás	26			
10.1	Pótalkatrészek	26			
10.2	Visszaszállítás	27			
10.3	Ártalmatlanítás	27			

1 Néhány szó erről a dokumentumról

1.1 Figyelmeztetések

Információstruktúra	Jelentés
 VESZÉLY Okok (/következmények) Ha szükséges, a meg nem felelés következményei (ha releváns) ► Korrekciós intézkedés	Ez a szimbólum veszélyes helyzetre figyelmezteti Önt. A veszélyes helyzet el nem kerülése végzetes vagy súlyos sérülést eredményez.
 FIGYELMEZTETÉS Okok (/következmények) Ha szükséges, a meg nem felelés következményei (ha releváns) ► Korrekciós intézkedés	Ez a szimbólum veszélyes helyzetre figyelmezteti Önt. A veszélyes helyzet el nem kerülése végzetes vagy súlyos sérülést eredményezhet.
 VIGYÁZAT Okok (/következmények) Ha szükséges, a meg nem felelés következményei (ha releváns) ► Korrekciós intézkedés	Ez a szimbólum veszélyes helyzetre figyelmezteti Önt. A helyzet el nem kerülése könnyebb vagy súlyosabb sérüléshez vezethet.
 ÉRTESÍTÉS Ok/helyzet Ha szükséges, a meg nem felelés következményei (ha releváns) ► Művelet/megjegyzés	Ez a szimbólum olyan helyzetekre figyelmeztet, amelyek anyagi károkhoz vezethetnek.

1.2 Szimbólumok

Szimbólum	Jelentés
	További információk, tippek
	Megengedett vagy ajánlott
	Nem megengedett vagy nem ajánlott
	Hivatkozás az eszköz dokumentációjára
	Hivatkozás az oldalra
	Hivatkozás az ábrára
	Egy lépés eredménye

2 Alapvető biztonsági utasítások

2.1 A személyzetre vonatkozó követelmények

- A mérőrendszer felszerelését, üzembe helyezését, üzemeltetését és karbantartását csak szakképzett műszaki személyzet végezheti el.
- A műszaki személyzetnek az adott tevékenységek elvégzésére vonatkozó meghatalmazást kell kapnia a létesítmény üzemeltetőjétől.
- Az elektromos csatlakoztatást csak villanyszerelő végezheti el.
- A műszaki szakembereknek el kell olvasniuk és meg kell érteniük a jelen Használati útmutatót, és be kell tartaniuk az abban foglalt utasításokat.
- A mérési pontban fellépő hibákat csak meghatalmazással rendelkező és speciálisan képzett személyzet javíthatja ki.

 A mellékelt Használati útmutatóban nem ismertetett javítások csak közvetlenül a gyártó telephelyén vagy a szakszerviz által végezhetőek.

2.2 Rendeltetésszerű használat

Az ionszelektív érzékelőt az eleveniszap-medencékben és a települési szennyvíztisztító telepek eleveniszap-medencéinek bemenetén végzendő mérési feladatokhoz fejlesztették ki.

A következő paramétereket lehet felügyelni és szabályozni az eszköz verziójától függően:

- Nitrát
- Ammónium
- Kálium (az ammónium kompenzációjához is)
- Klorid (a nitrát kompenzációjához is)
- pH-érték
- Redox

A készülék rendeltetésszerűtől eltérő használata veszélyezteti az emberek és a teljes mérőrendszer biztonságát, ezért tilos.

A gyártó nem felel a nem megfelelő vagy nem rendeltetésszerű használatból eredő károkért.

2.3 Munkahelyi biztonság

Ön, mint felhasználó felelős a következő biztonsági feltételek teljesítéséért:

- Beépítési útmutató
- Helyi szabványok és előírások

Elektromágneses kompatibilitás

- A termék elektromágneses kompatibilitását az ipari alkalmazásokra vonatkozó európai szabványoknak megfelelően tesztelték.
- A feltüntetett elektromágneses kompatibilitás csak azokra a termékekre vonatkozik, amelyek a jelen Használati útmutatónak megfelelően lettek csatlakoztatva.

2.4 Üzembiztonság

A teljes mérési pont üzembe helyezése előtt:

1. Ellenőrizze, hogy minden csatlakozás megfelelő-e.
2. Győződjön meg róla, hogy az elektromos kábelek és a tömlőcsatlakozások sértetlenek-e.
3. Sérült terméket ne működtessen, és biztosítsa a véletlen indítás ellen.
4. A sérült termékekre címkézze fel hibásként.

Működés közben:

- ▶ Ha a hibák nem javíthatóak ki:
a terméket ki kell kapcsolni, és biztosítani véletlen indítás ellen.

VIGYÁZAT

Tisztítás nincs kikapcsolva a kalibrálás vagy karbantartás során

A közeg vagy a tisztítószer által okozott sérülésveszély!

- ▶ Ha egy tisztító rendszer van csatlakoztatva, kapcsolja ki, mielőtt eltávolítaná az érzékelőt a közezből.
- ▶ Ha ellenőrizni szeretné a tisztítási funkciót, és ezért nem kapcsolja ki a tisztítórendszert, viseljen védőruházatot, védőszemüveget és kesztyűt, vagy tegyen más megfelelő óvintézkedéseket.

2.5 Termékbiztonság

A terméket úgy alakították ki, hogy megfeleljen a legmodernebb biztonsági követelményeknek, tesztelték, és biztonságosan üzemeltethető állapotban hagyta el a gyárat. Megfelel a vonatkozó jogszabályoknak és a nemzetközi szabványoknak.

3 Átvétel és termékazonosítás

3.1 Átvétel

1. Ellenőrizze, hogy a csomagolás sértetlen-e.
  - ↳ A csomagolás bármilyen sérülése esetén értesítse a szállítót. A probléma megoldásáig tartsa meg a sérült csomagolást.
2. Ellenőrizze, hogy a tartalom sértetlen-e.
  - ↳ A csomag tartalmának bármilyen sérülése esetén értesítse a szállítót. A probléma megoldásáig tartsa meg a sérült árut.
3. Ellenőrizze, hogy a csomag hiánytalan-e.
  - ↳ Hasonlítsa össze a szállítási dokumentumokat a megrendeléssel.
4. Tároláshoz és szállításhoz oly módon csomagolja be a készüléket, hogy az megbízható védelmet nyújtson az ütődések és a nedvesség hatásaival szemben.
  - ↳ Az eredeti csomagolás nyújtja a legjobb védelmet. Ügyeljen az engedélyezett környezeti feltételeknek való megfelelésre.

Ha bármilyen kérdése van, forduljon a szállítóhoz vagy a helyi értékesítési központhoz.

3.2 Termékazonosítás

3.2.1 Adattábla

Az adattáblán az alábbi információk található az eszközről:

- A gyártó azonosítása
- Rendelési kód
- Bővített rendelési kód
- Sorozatszám
- Környezeti és üzemi feltételek
- Bemeneti és kimeneti értékek
- Biztonsági információk és figyelmeztetések

- ▶ Hasonlítsa össze az adattáblán szereplő adatokat a megrendeléssel.

3.2.2 Termékazonosítás

Termékoldal

www.endress.com/cas40d

A rendelési kód értelmezése

A termék rendelési kódja és sorozatszáma a következő helyeken található:

- Az adattáblán
- A szállítási iratokban

A termékkel kapcsolatos információk beszerzése

1. Lépjen az www.endress.com oldalra.
2. Hívja elő a keresést (nagyító).
3. Adjon meg egy érvényes sorozatszámot.
4. Keresés.
  - ↳ A termékszerkezet egy felugró ablakban jelenik meg.

5. A felugró ablakban kattintson a termékképre.
  - ↳ Egy új ablak (**Device Viewer**) nyílik meg. Az eszközre vonatkozó összes információ, valamint a termék dokumentációja megjelenik ebben az ablakban.

3.3 A csomag tartalma

A szállítási csomag az alábbiakat tartalmazza:

- 1 érzékelő, megrendelés szerinti változat
- 1 csőkulcs
- 1 tubus szilikonzsír
- 1 használati útmutató

3.4 Tanúsítványok és engedélyek

3.4.1 CE jelölés

Megfelelőségi nyilatkozat

A termék megfelel a harmonizált európai szabványok követelményeinek. Mint ilyen, megfelel az EU irányelvek törvényi követelményeinek. A gyártó a termék sikeres tesztelését a CE jelölés feltüntetésével erősíti meg.

3.4.2 EAC

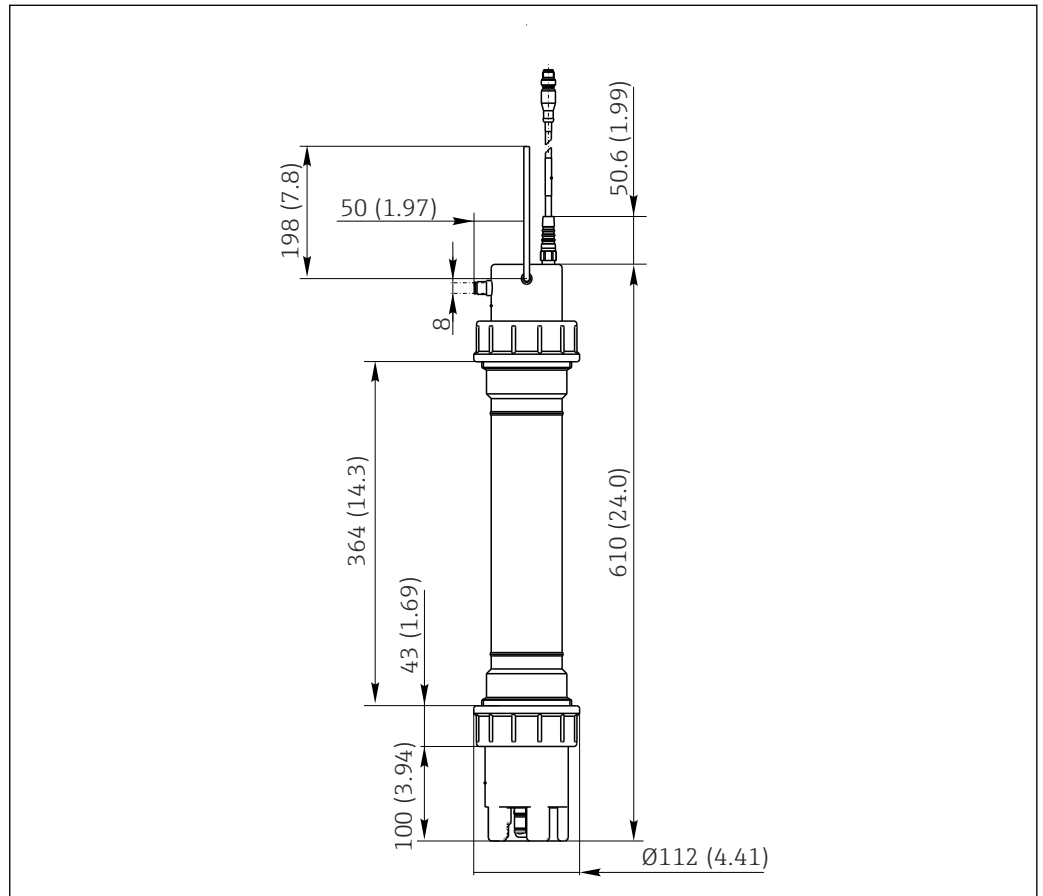
A termék tanúsítása az Európai Gazdasági Térségben (EGT) hatályos TP TC 004/2011 és TP TC 020/2011 iránymutatásoknak megfelelően történt. Az EAC megfelelőségi jelölés feltüntetésre került a terméken.

4 Beépítés

4.1 Beépítési feltételek

4.1.1 Méretek

1 Méretek mm-ben (inch)

A0015207

4.1.2 Felszerelés helye

Olyan szerelési helyet válasszon, amelyhez később is könnyen hozzáférhet.

- Győződjön meg arról, hogy a függőleges oszlopok és szerelvények teljesen rögzítettek és rezgésmentesek.

4.2 Az érzékelő felszerelése

4.2.1 Elektród beépítése

ÉRTESÍTÉS

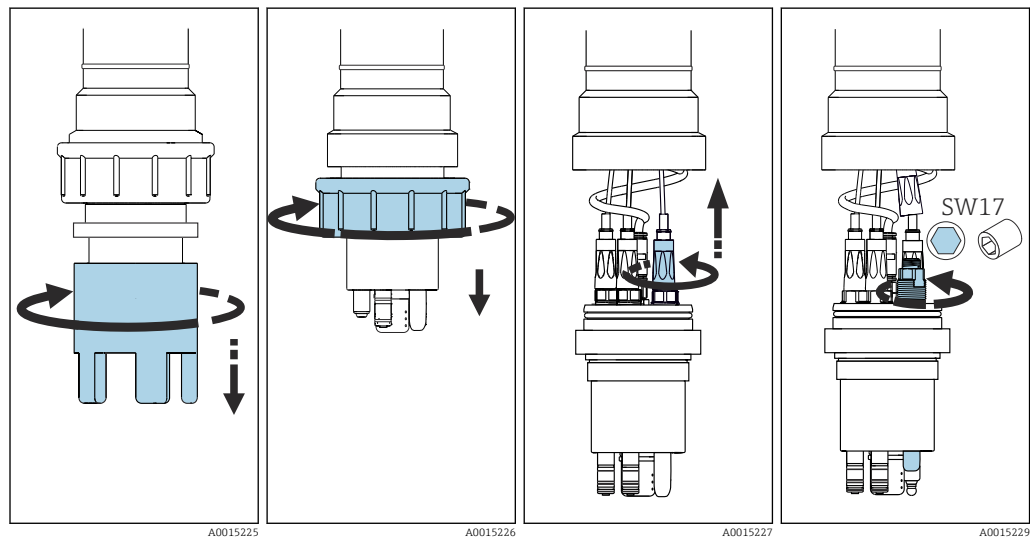
Nem használt vagy helytelenül használt elektródvédő sapkák

A pH-elektród kiszáradása vagy az ionszelektív membrán károsodása

- ▶ Távolítsa el a védősapkát a pH-elektródról, mielőtt az érzékelőt a közegbe meríti.
- ▶ Tegye félre a védősapkát.
- ▶ Ha az érzékelőt több mint 20 percre eltávolítja a közegből, helyezze vissza az 1–3 M KCl-oldattal kitöltött védősapkát a pH-elektródra. Ez megakadályozza az elektród kiszáradását.
- ▶ A helytelen tárolás miatt kiszáradt pH-elektrodák ismételten felkészíthetők a mérésre, ha legfeljebb 12 órán keresztül 3 M KCl oldatba meríti őket.
- ▶ Az ionszelektív elektródák nem rendelkeznek védősapkával. Soha ne tegyen ilyen sapkákat az elektródákra.

i Az összes elektródát a gyárban építik be és huzalozzák a megrendelt változatnak megfelelően.

Kiegészítő elektród beszerelése (opcionális)

- 2 Távolítsa el a védőburkolatot
- 3 Távolítsa el a csatlakozóanyát
- 4 Oldja ki a kábelt
- 5 Távolítsa el az elektródot

1. Szerelje le és távolítsa el a védőburkolatot (→ 2, 10).
2. Hajtsa ki a csatlakozóanyát (→ 3, 10).
3. Vegye le az elektródtartót az érzékelőről.
4. Oldja ki az elektródkábelt egy vakelektrodon (távtartó, szükséges a megfelelő tömítettség érdekében → 4, 10).
5. Távolítsa el a vakelektrodot egy AF17 csőkulccsal (→ 5, 10).
6. Szerelje be az új elektródot a szabad helyre.
7. Húzza meg az elektródát egy AF17 dugókulccsal.
8. Csatlakoztassa az elektród csatlakozóját.
9. Ügyeljen az elektródák színkódjára és a kábel címkéjére. Ebből a célból nézze meg a következő táblázatot → 11.
10. Óvatosan tolja vissza az elektródtartót és a levegőtömlőt az érzékelőbe.
11. Csavarja fel a rögzítőanyát és a védőburkolatot.

ÉRTESÍTÉS**Légbuborékok**

Szállítás után vagy vízszintes helyzetben való tárolás esetén légbuborékok halmozódhatnak fel az elektródákban. Ezek a légbuborékok mérési hibákat okoznak.

- ▶ Az érzékelő beépítése előtt távolítsa el a légbuborékokat, pl. óvatos rázással.
- ▶ Ezután mindig tartsa az érzékelőt függőleges helyzetben (az elektródák lefelé néznek), egészen addig, amíg az érzékelő beépítésre nem kerül a mérési pontba.

Az elektróda azonosítása

Elektróda	A membrángyűrű színe és a csavarfej jelölése ¹⁾	Kábel azonosítása
Ammónium	RD (piros)	1, 2 vagy 3
Nitrát	BU	
Kálium	YE (sárga)	
Klorid	GN (zöld)	
pH (referenciával együtt)	Nincs jelölés	R
Hőmérséklet	Nincs jelölés	T

1) színek az IEC 757 szerint

4.2.2 Beépítés a mérési ponton**ÉRTESÍTÉS****Sűrített levegő**

A relé sérülése!

- ▶ A sűrített levegő nyomása nem haladhatja meg a 3,5 bart (50 psi).
- ▶ A sűrített levegőt légszűrőn (5 µm) keresztül kell betáplálni. Ez a szűrő már telepítve van az opcionális tisztítóegységbe → 29.

Beépítés a mérési ponton

1. Ha szükséges, helyezzen be további elektródákat az érzékelőbe.
2. Csatlakoztassa az elektródákat a megfelelő kábelcsatlakozóhoz.

3. ÉRTESÍTÉS**Az érzékelő túl mélyen van a közegben, az érzékelőkábel meg van feszülve.**

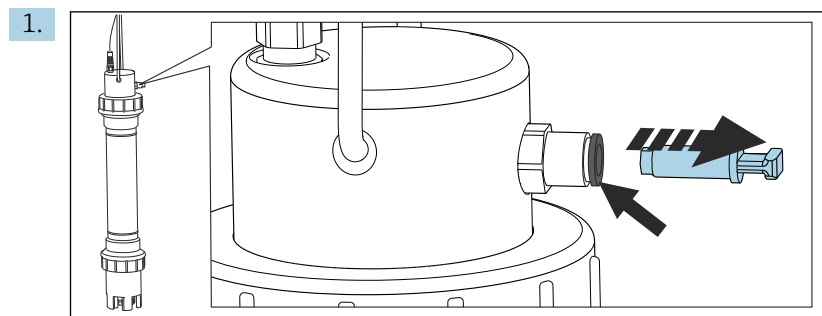
Az érzékelő meghibásodása a közeg behatolása vagy a kábel sérülése miatt!

- ▶ Ne használja a kábelt az érzékelőnek a közegbe történő felfüggesztésére. Használjon megfelelő tartót.
- ▶ Soha ne használja a kábelt az érzékelőnek a közegből való kihúzásához.
- ▶ Soha ne merítse az érzékelőt teljesen a közegbe.

Az érzékelőt a tartón lévő láncra függessze.

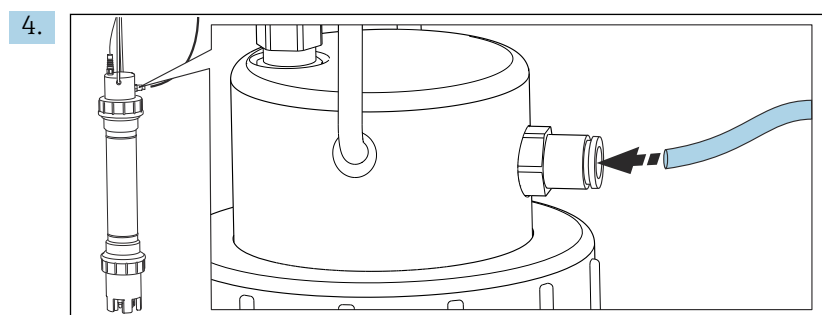
4. Úgy állítsa be a lánc hosszát és a keresztmértőt, hogy az érzékelő kb. 0,5 méterig (1,64 láb) merüljön a közegbe és kb. 0,5 méterre (1,64 láb) legyen a medence peremétől.
5. Oly módon vezesse a kábeleket, hogy más kábelek ne okozzanak mechanikai sérüléseket vagy interferenciát.
6. Csatlakoztassa az opcionális tisztítóegységet a távadóhoz és a nyomócsövet (OD 8) az érzékelőhöz.

Egy opcionális tisztítóegység vagy külső sűrítettlevegő-ellátás csatlakoztatása

Távolítsa el a vízhatlan vakdugót az érzékelő sűrített levegős csatlakozójából.

2. Ehhez nyomja a fekete gyűrűhöz.
3. Távolítsa el a műanyag vakdugót.

Csatlakoztassa a tisztítóegységhez tartozó sűrített levegős tömlőt (OD 8) vagy a sűrítettlevegő-betápot a sűrített levegős csatlakozáshoz.

5. Csak opcionális tisztítóegység:
Csatlakoztassa a tisztítóegységet a távadóhoz (további információkért lásd a távadó Használati útmutatóját).

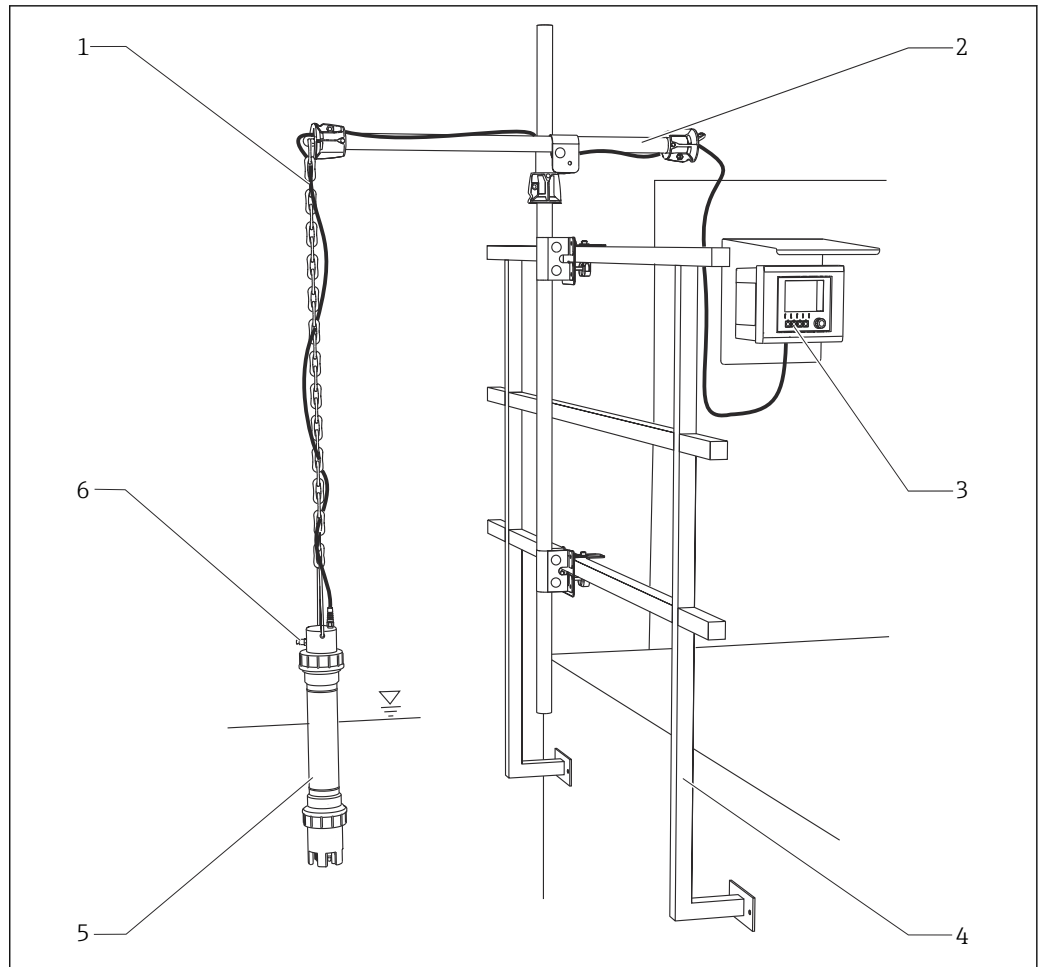
4.3 Beépítési példák

A teljes mérőrendszer a következőket tartalmazza:

- CAS40D érzékelő
  - Ionszelektív elektród(ok) ammóniumhoz, nitráthoz, káliumhoz vagy kloridhoz
  - pH üvegelektrod, Orbisint CPS11-1AS2GSA
  - Hőmérséklet-érzékelő, CTS1
- Liquiline CM44x távadó

Opcionális:

- Szerelvénytartó, pl. CYH112
- Időjárásálló védőburkolat: a távadó kültéri telepítése esetén alapvető fontosságú!
- Sűrítettlevegő-generátor (ha nem áll rendelkezésre sűrített levegő)

A0015206

▣ 6 Példa: mérőberendezés a medence szélén

- 1 Érzékelőkábel
- 2 Szennyvízes szerelvénytartó, sínre rögzítve, keresztirányú csővel és láncsal
- 3 Liquiline CM44x távadó (a rajzon: falra szerelhető, időjárásálló védőburkolattal)
- 4 Sín
- 5 CAS40D érzékelő ionszelektív elektródákkal
- 6 Csatlakoztatás az opcionális sűrített levegős tisztításhoz (az ábrán nem látható)

4.4 Beépítés utáni ellenőrzés

1. A beszerelés után ellenőrizze az összes csatlakozást, biztosítva azok rögzítését és szivárgásmentességét.
2. Ellenőrizze az összes kábelt és tömlőt, hogy nem sérültek-e meg.
3. Ellenőrizze, hogy a kábelek úgy vannak-e vezetve, hogy mentesek legyenek az elektromágneses interferencia hatásaitól.

5 Elektromos csatlakoztatás

▲ FIGYELMEZTETÉS

Az eszköz áram alatt van!

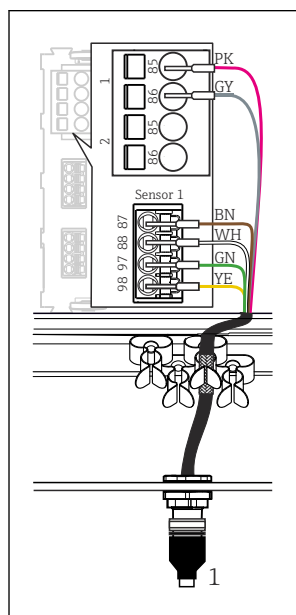
A helytelen csatlakoztatás sérülést vagy halált okozhat!

- ▶ Az elektromos csatlakoztatást csak villanszerelő végezheti el.
- ▶ A villanszerelőnek el kell olvasnia és meg kell értenie a jelen Használati útmutatót, és be kell tartania az abban foglalt utasításokat.
- ▶ A csatlakoztatás megkezdése **előtt** ellenőrizze, hogy nincs-e feszültség alatt bármelyik kábel.

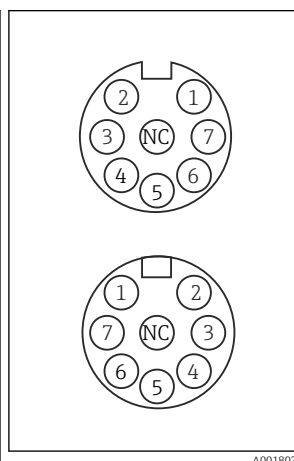
5.1 Az érzékelő csatlakoztatása

A Liquiline CM4x távadóhoz való csatlakoztatáskor két lehetőség áll rendelkezésre:

1. M12 dugó (változat: rögzített kábel, M12 dugó)
  - ↳ Az M12 dugó huzalozása az eszköz belsejében van. Csak az érzékelő dugója van csatlakoztatva az aljzatba.
2. A rögzített kábel közvetlen csatlakoztatása a csatlakozóaljzatokhoz (verzió: rögzített kábel, érvéghüvely)

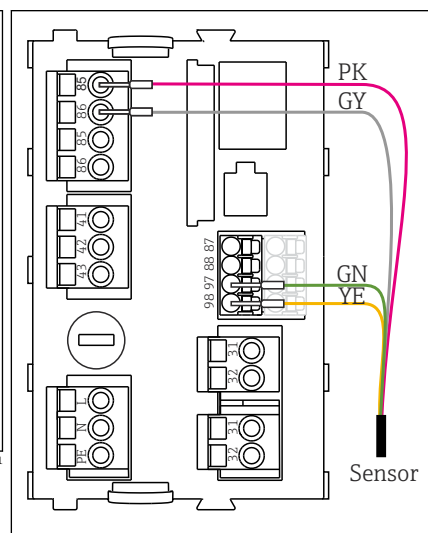

7 Csatlakoztatás pl. a 2DS érzékelő modulnál
1 Érzékelő M12 dugóval

8 Dugó kiosztása: felül: aljzat alul: dugó

1	PK (24 V)
2	GY (árnyékolás, 24 V)
3	BN (3 V)
4	WH (árnyékolás, 3 V)
5	GN (Memosens)
6	YE (Memosens)
7,	Nincs csatlakoztatva
NC	

9 Csatlakozás pl. az alapmodulnál

A maximális kábelhossz 100 m (328 láb).

5.2 További elektródok csatlakoztatása az érzékelőben

Minden elektród a gyárban, a leszállítás előtt kerül csatlakoztatásra.

További elektródák beépítése és csatlakoztatása

- ▶ Építse be az elektródát (→ 10).

Ezután a távadón vissza kell állítani az elektród konfigurációját.

5.3 Védelmi fokozat biztosítása

A leszállított eszközön kizárólag a jelen útmutatóban leírt és a szükség szerinti és rendeltetésszerű használathoz szükséges mechanikai és elektromos csatlakoztatásokat szabad elvégezni.

- ▶ Legyen óvatos a munka elvégzésekor.

Máskülönben az erre a termékre engedélyezett egyedi védelmi típusok (behatolás elleni védelem (IP), elektromos biztonság, EMC interferencia mentesség) tovább már nem garantálhatóak, például ha a burkolatok lemaradnak, vagy ha a kábel(végek) lazák, vagy nem megfelelően rögzítettek.

5.4 Csatlakoztatás utáni ellenőrzés

Az eszköz állapota és specifikációi	Megjegyzések
Az érzékelő és a vezeték külsőleg sérülésmentes?	Szemrevételezés

Elektromos csatlakoztatás	Megjegyzések
A csatlakoztatott jeladó tápfeszültsége megfelel az adattáblán lévő adatoknak?	Szemrevételezés
A vezetékek nincsenek megfeszülve és megcsavarva?	
Teljesen el van szigetelve a kábelnyomvonal?	Tápkábelek/jelvezetékek
Minden kábelbevezetési pont használatban van, megfelelően meg van húzva és szigetelve van?	Oldalsó kábelbevezetések esetén: lefelé irányuló kábelhurok, hogy a víz lecsöpöghessen.
Az összes kábelbevezetés lefelé vagy oldalra néz?	

6 Üzembe helyezés

Válassza ki a megfelelő pH-elektrodát a távadón.

1. Útvonal a távadó menüjében: **Beállítások/Bemen./ISE/1 (R) pH**
2. **Referencia elektróda:** Adja meg a pH-elektrod típusát, **Szabv.** vagy **Sógyűrű**.

A pH-elektrod típusa csak az elektród adattábláján található (CPS11-1AS*** = **Sógyűrű**, CPS11-1AT*** = **Szabv.**).

- 2019-től az érzékelők mindig sótárolóval (sógyűrűvel) ellátott pH-elektrodákkal kerülnek kiszállításra.

7 Kezelés

7.1 A mérőeszköz folyamatkörülményekhez való adaptálása

7.1.1 Kalibrálás

Gyári kalibrálás

Kiszállítás előtt az érzékelőt gyárilag megvizsgálják és újrakalibrálják az érzékelő meredekségi értéke és a nullpont figyelembevételével.

Mivel a helyes kalibrációs állapot a közegmátrixtól függ (ionerősség, interferencia-ionok koncentrációja stb.), a felhasználóknak az üzembe helyezés után mindig kalibrálniuk kell az érzékelőt oly módon, hogy a nullpont megfeleljen a felhasználó egyedi alkalmazási feltételeinek. Kiszállításakor a manuális eltolás (offset) nullára van beállítva. Ha nem használ kompenzációs elektródát az automatikus interferencia-ion kompenzációhoz, akkor az ammónium- és nitrát elektródokkal való munkavégzéskor az első kalibrálás elvégzése előtt be kell állítani az eltolást.

Kalibrálási javaslatok

Alkalmazás	Kalibrálandó változók	Ajánlott kalibrálási típusok
Üzembe helyezés	Nullpont, manuális eltolás	1 pontos kalibrálás
Karbantartás	Meredekség	Adatbevétel Állítsa be a távadóban a gyártói tanúsítványon megadott meredekséget
	Nullpont	1 pontos kalibrálás
Rutin kalibráció	Nullpont	1 pontos kalibrálás

Kalibrálás típusai

- pH-elektrod:
  - 2 pontos kalibrálás (ajánlott)
  - 1 pontos kalibrálás
- Ionszelektív elektródok:
  - 1 pontos kalibrálás (ajánlott)
  - Adatbevétel
  - 2 pontos kalibrálás
  - Referenciaoldat hozzáadása (csak „szakértő”)
- Redox érzékelő:
  - 1 pontos kalibrálás
- Hőmérséklet-beállítás egy referenciaérték megadásával

Kalibrációs paraméterek

Az ionkoncentráció potenciometrikus meghatározásakor az elektrokémiai mérőcella az ionszelektív elektródból és egy referenciaelektrodból áll. Ez a cella egy feszültséget ad le, mely a meghatározandó ionok koncentrációjának (vagy aktivitásának) logaritmusával arányos a „lineáris” vagy célszerűen a „NERNST” tartományban. A meredekség és a nullpont kalibrációs paraméterek erre a logaritmikus kapcsolatra utalnak, melyek a jelen mérési módszer esetében teljesen más jelentést adnak ezeknek a paramétereknek, mint más mérési módszerek esetében.

Meredekség

A meredekség %-ban van megadva, a Nernst szerinti elméleti meredekség alapján.
Például: 98% meredekség = $59,16 \text{ mV/pX} \cdot 0,98 = 57,98 \text{ mV/pX}$

A meredekség befolyásolja a mérés linearitását.

Ha a távadón beállított meredekség kisebb vagy nagyobb, mint az ionszelektív elektródára vonatkozó tényleges meredekség, akkor a nemlinearitások miatt mérési hibák léphetnek fel. Minél nagyobb az a koncentrációtartomány, amelyben a mért értékek változhatnak, annál nagyobb a lehetséges nemlinearitás. Ha viszont a mért értékek csak szűk tartományban változnak, akkor még a nagyobb meredekségbeli hibák sem eredményeznek észlelhető nemlinearitást. A meredekség minden ionszelektív elektródára és minden membránsapkára gyárilag kerül meghatározásra, mely az eszközhöz mellékelte gyártói igazoláson kerül feltüntetésre. A mellékelte meredekségi értéknek a távadóba történő betáplálása érdekében a felhasználónak egyszerűen csak be kell írnia a meredekségi adatokat. Mivel üzemelés közben a meredekség csak csekély mértékben változik, a felhasználónak normális esetben nem kell kalibrációt végeznie. A meredekség az ionszelektív elektróda egyik tulajdonsága. Ezért a referenciaelektród nem befolyásolja a meredekséget.

Ionszelektív elektródok meredeksége

Elektróda	Maximum	Minimum
Ammónium	110%	90%
Nitrát		90%, jellemzően 98 - 100%
Kálium		90%
Klorid		

Ha a kalibrált meredekség a táblázat értékein kívül esik, akkor a kalibrálási feltételeket kell figyelembe venni. Ellenőrizze, hogy a kompenzációs elektróda manuális eltolása (offset) vagy kalibrálása helyes-e.

Nullpont

A nullpont határozza meg a mérés érzékenységét. Ha a konfigurált nullpont túl alacsony vagy túl magas az ionszelektív elektródarendszer tényleges nullpontjához képest, akkor az összes mért érték túlzott mértékben felfelé vagy lefelé tolódik el egy bizonyos százalékkal. A nullpont az ionszelektív elektródban és a referenciaelektródban alkalmazott belső oldattól függ. Az ionszelektív elektród és a referenciaelektród öregedése következtében a nullpont az idő múlásával fokozatosan megváltozik, így azt rendszeresen kalibrálni kell. A nullpont az ionszelektív elektródtól és a referenciaelektródtól is függ.

Jellemző nullpont

Elektróda	Új referenciaelektród ¹⁾
Ammónium	1,1
Nitrát	1,4
Kálium	3,55
Klorid	-0,5

1) tipikus nullpontja (az elektród öregedése befolyásolja a nullpontot)

A mérési pont kalibrálásának/beállításának lépései

Az ionszelektív elektródok mért értékének kompenzációjához más elektródok vagy érzékelők által mért értékek kerülnek felhasználásra:

- A hőmérséklet-érzékelő mért értéke a hőmérséklet-kompenzációhoz
- Mért pH-érték az ammónium pH-kompenzációjához (opcionális)
- Kálium vagy klorid mért értéke az interferencia-ionok kompenzálására ammónium vagy nitrát esetén (opcionális)

Ezért van egy kalibrálási és beállítási sorrend, amelyet be kell tartani a megbízható mérés elérése érdekében:

1. Hőmérséklet-beállítás (gyárilag előkalibrálva, ezért a kezdeti kalibráláshoz nem szükséges)
2. A pH-elektrod kalibrálása és beállítása
3. Attól függően, hogy kompenzációs elektródákat használ-e:
Ionszelektív kompenzációs elektródák (kálium, klorid) kalibrálása és beállítása
4. Ha nem alkalmaz kompenzációs elektródákat:
Az ammónium és nitrát elektródára megfelelő manuális eltolás van beállítva
5. Ionszelektív mérőelektródák (ammónium, nitrát) kalibrálása és beállítása

Kalibrálás

Az 1 és 2 pontos kalibrálásra a következő minimum koncentrációk vonatkoznak:

- 6,4 mg/l ammónium vagy 5 mg/l ammónium-nitrogén
- 22,1 mg/l nitrát vagy 5 mg/l nitrát-nitrogén
- 20 mg/l kálium
- 100 mg/l klorid

Az értékek olyan referenciaértékek, amelyek idővel változhatnak az interferenciát okozó ionok hatása vagy az ionszelektív elektródok öregedése miatt. Ha a kalibrálási koncentrációk túl alacsonyak, akkor a mért értékek helytelenek lesznek.

Stabilitási kritérium

A távadó gyári beállítása „gyenge”. Az ionszelektív elektród mért értéke csak mintegy 4 perc után ér el megfelelő stabilitást.

- ▶ A kalibrálás megkezdése előtt várja ki a stabil mérési jelet.

Adatbevitel

Az ionszelektív elektródrendszer nullpontja és meredeksége közvetlenül beírható és módosítható az „Adatbevitel” (data entry) módszerrel.

Ionszelektív elektród vagy membránsapka behelyezésekor az érzékelőbe:

1. Állítsa be az elektród meredekségét az adott részhez az „Adatbevitel” (Data entry) segítségével. Az elektród meredekségét a gyártói tanúsítvány jelzi.
2. Kalibrálja a nullpontot.

1 pontos kalibrálás

1 pontos kalibrálás esetén az ionszelektív elektródrendszer nullpontjának kalibrációja ismert koncentrációjú oldatban történik.

- Adja meg a referenciaértéket a mért érték rögzítése előtt vagy után.
- Helyesen állítsa be a meredekséget és a manuális eltolást, vagy hajtsa végre az ammónium és a nitrát kompenzációs elektródjainak kalibrálását.

 Egyidejűleg két ionszelektív elektród kalibrálható (ammónium és nitrát vagy kálium és klorid) a Liquiline CM44x távadóval.

1. Lógassa az érzékelőt egy edénybe vagy egy ismert koncentrációjú folyamatközegbe.
  - ↳ A tapasztalatok azt mutatják, hogy az ammónium és a nitrát kalibrálása során 7 mg/l koncentráció mellett jó értékeket kapunk.
2. Indítsa el az 1 pontos kalibrálást a távadó menüjében.
  - ↳ Válassza ki, hogy a referenciaközeg mért értéke ismert-e vagy sem.
3. Várja meg, amíg a jel (mV érték) stabilizálódik (kb. 4 perc új membránsapkák esetén).
4. Indítsa el a kalibrációs folyamatot.
  - ↳ Fogadja el a kalibrálást.

2 pontos kalibrálás

2 pontos kalibrálás esetén az ionszelektív elektródrendszer nullpontját és meredekségét 2 olyan oldattal határozzuk meg, amelyek koncentrációja ismert. A két oldatban a két koncentrációnak a felső és az alsó mérési tartományban kell lennie. 2 pontos kalibrálás használatakor a manuális eltolást (offset) már helyesen kell beállítani, mivel a nemlinearitást a 2 pontos kalibrálás egyébként nem korrigálná.

i 2 pontos kalibrálás esetén a koncentrációnak legalább kétszeresének kell lennie. Ebben az esetben az mV-ban kifejezett jel változása kb. 1/3-a az mV-ban megadott meredekségnek.

1. Lógassa az érzékelőt egy edénybe vagy egy ismert koncentrációjú folyamatközegbe.
  - ↳ A tapasztalatok azt mutatják, hogy az ammónium és a nitrát kalibrálása során 7 mg/l koncentráció mellett jó értékeket kapunk.
2. Indítsa el a 2 pontos kalibrálást a távadó menüjében.
  - ↳ Válassza ki, hogy a referenciaközeg mért értéke ismert-e vagy sem.
3. Várja meg, amíg a jel (mV érték) stabilizálódik (kb. 4 perc új membránsapkák esetén).
4. Indítsa el a kalibrációs folyamatot.
5. Tisztítsa meg az érzékelőt, és gyorsan törölje szárazra.
  - ↳ Lógassa az érzékelőt a második koncentrációt tartalmazó edénybe.
6. Várja meg, amíg a jel (mV érték) stabilizálódik (kb. 4 perc új membránsapkák esetén).
7. Indítsa el a kalibrációs folyamatot.
  - ↳ Fogadja el a kalibrálást.

Kálium és klorid kompenzálása

Az ionszelektív elektród más ionokkal szembeni szelektivitásától (interferenciaionok) és ezen ionok koncentrációjától függően az ilyen ionok is a mérőjel részeként kerülhetnek értelmezésre és így mérési hibákat okozhatnak. Szennyvízben történő mérés esetén a káliumion, amely kémiaiilag az ammóniumionhoz hasonló, magasabb mért értékeket okozhat. A magas kloridkoncentrációk miatt a nitrát mért értéke túl magas lehet. Az ilyen keresztinterferenciából eredő mérési hibák csökkentése érdekében a kálium- vagy klorid interferenciaion koncentrációja egy megfelelő kiegészítő elektróddal mérhető és kompenzálható. A kompenzációs elektródák alternatívájaként manuális eltolás adható meg.

Kompenzációs elektródák használata esetén nincs szükség manuális eltolás beállítására.

- A kálium-elektrod használata a kompenzációhoz:
  - > 40 mg/l (> 40 ppm) koncentrációkhoz, ± 20 mg/l-rel (± 20 ppm) ingadozó, együtt változó értékekkel
- A kloridelektrod használata a kompenzációhoz:
  - > 500 mg/l (> 500 ppm) koncentrációkhoz, ± 100 mg/l-rel (± 100 ppm) ingadozó, együtt változó értékekkel

Manuális eltolás (offset)

A konstans, szisztematikus mérési hibák, amelyek a teljes koncentrációtartományban megfigyelhetők, megfelelő manuális eltolás beállításával korrigálhatók. Itt a beállított eltolás hozzáadódik a mért értékhez. A mérési hiba korrekációjához megfelelő negatív értéket (gyakran - 0,2–2 mg/l (- 0,2–2 ppm) kommunális szennyvíz esetében) kell beállítani az adott ionszelektív elektródok manuális eltolásához.

Az eltolás használata olyan kálium- vagy klorid-értékek esetén, amelyek nem ingadoznak. A teljes kompenzációhoz az ammónium meghatározásakor a manuális eltolásnak a következőnek kell lennie 20 mg/l (20 ppm) kálium esetén: -1 mg/l NH₄-N (-1 ppm NH₄-N). A nitrát meghatározásakor a manuális eltolásnak a következőnek kell lennie: - 1 mg/l NO₃-N (-1 ppm NO₃-N) per 200 mg/l (200 ppm) klorid. Ha káliumra és kloridra ionszelektív elektródokat használ, akkor általában nem szükséges manuális eltolást beállítani, mivel az interferencia-ionok hatása a kálium vagy klorid mért értékére túl kicsi. Az eltolás értékét nullán lehet hagyni.

A kalibráció ellenőrzése

1. Vegyen 3 liter (0,79 US gal.) mennyiségű mintát a szennyvíztisztító kimenetéből.
2. Vegyen egy vödör ivóvizet.
3. Töltsön pontosan 2 liter (0,53 US gal.) mintát egy megfelelő edénybe.
4. Merítse az érzékelőt a mintába.
5. Ellenőrizze, hogy az oldatban van-e konvekció (használjon mágneses keverőt egy mágneses keverőrúddal, vagy kézileg folyamatosan mozgassa az érzékelőt).
  - ↳ Néhány perc múlva a mért értéknek a mértérték-ingadozás normál tűréshatárán belül meg kell egyeznie a mért referenciaértékkel (laboratóriumi értékkel).
6. A minta egy részét vizsgálja meg laboratóriumban a kalibrálandó paraméterre.
7. Fokozatosan növelje a mintában a mérendő ion koncentrációját. A meghatározott térfogatok sztenderd oldathoz való adagolása céljából használjon mikroliter pipettát.
8. 5–10 perc várakozás után jegyezze fel a stabil mért értéket.
  - ↳ A mért érték növekményének a vártnak megfelelőnek kell lennie. A koncentráció növekedése a következő képlettel számítható: koncentrációnövekedés = hozzáadott térfogat x referenciaoldat koncentráció x a paraméter moláris tömege / (kezdeti térfogat + hozzáadott teljes térfogat).
9. Merítse az érzékelőt egy vödör ivóvizbe.
10. Ellenőrizze a koncentrációt és a nyers értékeket.
  - ↳ -170 mV vagy alacsonyabb nyers értékek esetén az ammóniumra vonatkozó értékek jellemzően 0 mg/l-hez közelítenek. 3 mg/l nitráttal legalább +150 mV vagy annál magasabb nyers értéket kell elérni.

Példa

5 lépésben, lépésenként 0,5 ml 1M ammónium-nitrát referenciaoldat kerül hozzáadásra 2 liter mintaoldathoz. Az NH₄-N és NO₃-N moláris tömege minden esetben 14 g/mol. Mivel a hozzáadott térfogat kicsi, a mintaoldat térfogatának növekedését figyelmen kívül lehet hagyni. Referenciaoldat hozzáadásakor a keletkező NH₄-N és NO₃-N koncentrációja $0,5 \text{ ml} * 1 \text{ mol/l} * 14 \text{ g/mol} / 2000 \text{ ml} = 3,5 \text{ mg/l}$ -rel (3,5 ppm) növekszik.

Ha a mért értékek nem növekednek a várt módon, vagy következetesen túl magasak vagy túl alacsonyak, akkor a táblázatban látható intézkedéseket hajtsa végre.

Probléma	Ok	Teendő
A mért értékek mindig túl magasak, konstans eltéréssel	A manuális eltolás beállítása nem negatív, vagy nem eléggé negatív	▶ Vegye negatívabbra a manuális eltolást.
A mért értékek mindig túl alacsonyak, konstans eltéréssel	A manuális eltolás (offset) túl negatív	▶ Csökkentse a manuális eltolást az eltérés alapján.

Probléma	Ok	Teendő
A mért értékek mindig túl magasak, százalékos eltéréssel	A nullpont-beállítás túl alacsony	▶ Kalibrálja a nullpontot.
A mért értékek mindig túl alacsonyak, százalékos eltéréssel	A nullpont-beállítás túl magas	
A mért értékek túl magasak, ha alacsony a koncentráció, és túl alacsonyak, ha magas a koncentráció	A manuális eltolás beállítása nem eléggé negatív és a nullpont túl magas	▶ Vegye negatívabbra a manuális eltolást (offset) és ismétlje meg a kalibrációt (lehetőleg mintakalibráció vagy referenciaoldat hozzáadása).
A mért értékek túl alacsonyak, ha alacsony a koncentráció, és túl magasak, ha magas a koncentráció	A manuális eltolás beállítása túl negatív és a nullpont túl alacsony	▶ A mennyiség alapján csökkentse a manuális eltolást (offset), és ismétlje meg a kalibrálást (lehetőleg mintakalibráció vagy referenciaoldat hozzáadása).
Nemlineáris aktiválás, az átlagos mért értékek túl magasak	A meredekségbeállítás túl magas	▶ Kalibrálja a meredekséget és a nullpontot (lehetőleg referenciaoldat adagolásával, legalább 2 térfogatrész referenciaoldat hozzáadásával).
Nemlineáris aktiválás, az átlagos mért értékek túl alacsonyak	A meredekségbeállítás túl alacsony	

8 Diagnosztika és hibaelhárítás

A hibaelhárítás során vegye figyelembe a teljes mérési pontot:

- Távadó
- Elektromos csatlakozások és kábelek
- Szerelvény
- Érzékelő

A következő táblázatban felsorolt lehetséges hibák okai elsősorban az érzékelőre vonatkoznak.

Probléma	Tesztelés	Megoldás
Nincs kijelzés, nincs érzékelőreakció	Van hálózati feszültség a távadón?	▶ Csatlakoztassa a hálózati feszültséget.
	Az érzékelő megfelelően van csatlakoztatva?	▶ Létesítsen megfelelő kapcsolatot.
	Van közegáramlás?	▶ Hozzon létre közegáramlást.
	Lerakódások kialakulása	▶ Tisztítsa meg az érzékelőt.
A kijelzett érték túl magas vagy túl alacsony	Légbuborékok vannak jelen?	▶ Távolítsa el a légbuborékokat az érzékelő tengelyére való koppintással.
	Az érzékelő kalibrálva van?	▶ Végezzen kalibrálást.
A kijelzett érték nagy mértékben ingadozik	Légbuborékok vannak jelen?	▶ Távolítsa el a légbuborékokat az érzékelő tengelyére való koppintással.
	Ellenőrizze a beépítési helyet.	▶ Válasszon másik beépítési helyet.
A kijelző értéke mindig 0 ± 15 mV tartományban van	Nedvesség az elektród dugaszolófején	▶ Távolítsa el a nedvességet. ▶ Cserélje ki az elektródát, ha szükséges.
	Meghúzta a membránsapkát kézzel?	▶ Ellenőrizze, hogy a membránsapka meg van-e húzva.

 Vegye figyelembe a távadó Használati útmutatójában található hibaelhárítási információkat. Ellenőrizze a távadót, ha szükséges.

9 Karbantartás

A teljes mérési rendszer üzembiztonságának és megbízhatóságának biztosítása érdekében időben tegyen meg minden szükséges óvintézkedést.

ÉRTESÍTÉS

A folyamatra és folyamatszabályozásra gyakorolt hatások!

- ▶ A rendszeren végzett munkák során mindig vegye figyelembe a folyamatszabályzó rendszerre és a folyamatra gyakorolt lehetséges hatásokat.
- ▶ A saját biztonsága érdekében csak eredeti tartozékokat használjon. Az eredeti alkatrészekkel a karbantartás utáni funkció, pontosság és megbízhatóság is biztosított.

9.1 Karbantartási ütemterv

ÉRTESÍTÉS

Nedvesség az elektróda érintkezőin

Rövidzárlatot, következésképpen eltérő vagy instabil mért értéket eredményez

- ▶ Ionérzékeny elektródákkal végzett munka során ellenőrizze, hogy az érintkezők szárazak-e.
- ▶ Kézzel soha ne érintse meg a dugó érintkezőit.

Karbantartási intervallum	Tisztítás	A membránsapka és elektrolit cseréje			Kristály polírozása	Csere	
	Membrán	Ammónium	Nitrát	Kálium	Klorid	pH-elektroda	O-gyűrűk
Kéthetente	☒						
Kétévente		☒	☒	☒	☒		
Évente						☒	☒

 A megadott intervallumok átlagos empirikus értékek, és az üzemi körülményektől függően rövidebbek vagy hosszabbak is lehetnek. Ön vagy a rendszer üzemeltetője felel azért, hogy az intervallumok hozzá legyenek igazítva az Önnél fennálló körülményekhez.

9.2 A membrán tisztítása

Ha a membrán nagyon szennyezett, tisztítsa meg, a karbantartási időközöktől függetlenül.

- Ne érintse meg a membránt kézzel.
- A tisztításhoz használjon tiszta kendőt és vizet.

Az opcionális kloridelektrod membrán helyett egy kristállyal rendelkezik. A tisztításhoz az alábbiak szerint járjon el:

1. Helyezzen egy csiszolópapír-darabot (600-as szemcseméretű) egy egyenes felületre.
2. Addig dörzsölje az érzékelőt a papíron (a kristályfelület lefelé, a papír felé nézzen), amíg az összes lerakódást el nem távolította.
3. Végezzen szemrevételezéses ellenőrzést. Az érzékelő néhány másodperces dörzsölése általában elegendő.

9.3 A membránsapka és az elektrolit cseréje

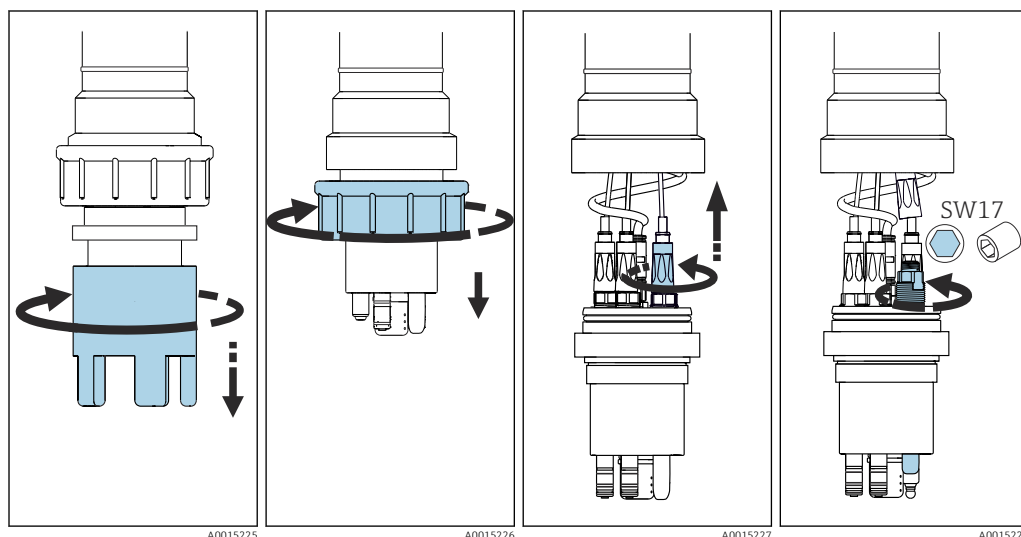
ÉRTESÍTÉS

Az érzékelő 15 percnél hosszabb ideig volt a közegen kívül, és nem várta meg a kondicionálódást

Mérési hibákat eredményez

- ▶ Miután az érzékelőt a közegbe merítette, hagyjon időt a kondicionálódásra. Várjon kb. 12 órát.

Az elektród eltávolítása

10 Távolítsa el a védőburkolatot

11 Távolítsa el a csatlakozóanyát

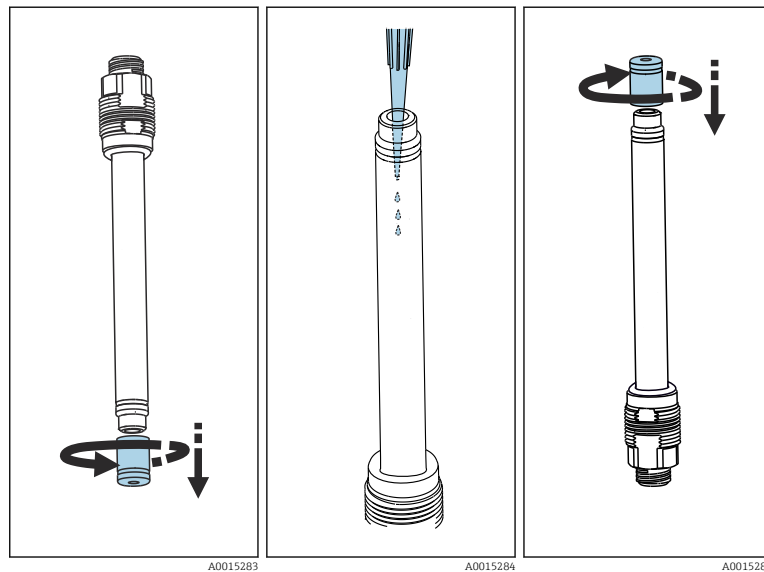
12 Oldja ki a kábelt

13 Távolítsa el az elektródot

1. Távolítsa el az érzékelőt a közegből.
2. Tisztítsa meg az érzékelőt vízzel.
3. Szerelje le és távolítsa el a védőburkolatot (→ 10, 24).
4. Hajtsa ki a csatlakozóanyát (→ 11, 24).
5. Húzza ki az elektródtartót az érzékelőből, és lazítsa ki a kicserélendő elektród kábelét (→ 12, 24).
6. Távolítsa el az elektródot egy AF17 csőkulccsal → 13, 24.

A membránsapka és az elektrolit visszahelyezése

14 Távolítsa el a sapkát

15 Töltse fel elektrolittal

16 Új sapka

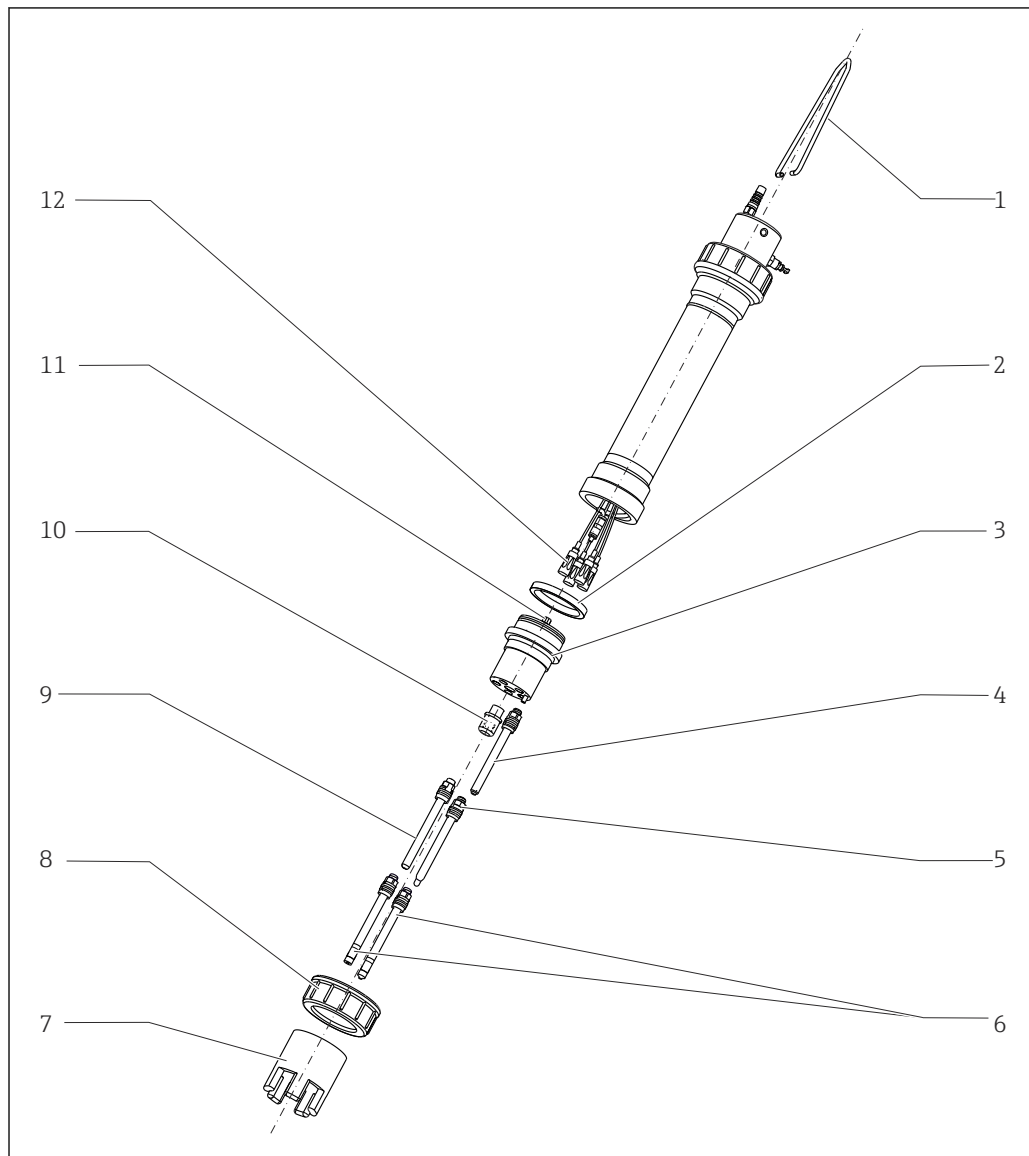
1. Csavarja le a membránsapkát az elektródáról (→ 10, 24).
  2. A membránsapkát hulladékként ártalmatlanítsa.
  3. Engedje le az elektrolitot az elektródtestből.
  4. A készlethez mellékelt pipetta segítségével vegyen friss elektrolitot a palackból.
  5. Töltse fel az elektródtestet a perem alatt kb. 2-3 mm-ig (0,08-0,12") (→ 11, 24).
  6. Óvatosan szárítsa meg az elektród menetét.
  7. Az elektródot továbbra is tartsa függőlegesen, a kábelcsatlakozó fej lefelé nézzen.
  8. Csavarja be és húzza meg a membránsapkát (→ 16, 25).
  9. Fordítsa meg az elektródot.
  10. Függőlegesen tartva, többszöri erős rázással minden légbuborékot távolítson el a belső membránfelületről (egy orvosi lázmérőhöz hasonlóan).
- i** Mostantól a folyamatba való beépítésig az elektródot és az érzékelőt mindig függőlegesen tartsa, hogy ne halmozódhassanak fel új légbuborékok a belső membránfelületen.

Az elektród beépítése

1. Csavarja be az elektródát az elektródtartóba.
2. Húzza meg a dugókulccsal (→ 13, 24, de az ellenkező irányba).
3. Csatlakoztassa az elektród csatlakozóját a kábelhez (→ 12, 24, ellentétes irány).
4. Óvatosan tolja vissza az elektródtartót és a levegőtömlőt az érzékelőbe.
5. Csavarja fel a csatlakozóanyát (→ 11, 24, ellenkező irány). Ennek során ügyeljen az elektródtartó sugárirányú tömítésére, és ha szükséges, adagoljon további zsírt.
6. Csavarozza fel a védőburkolatot (→ 10, 24, ellenkező irány).
7. Végezzen kalibrálást (→ 16).

10 Javítás

10.1 Pótalkatrészek

A0015217

17 Pótalkatrészek, CAS40D

Sz.	Megnevezés	Rendelési sz.
1	CYH112 készlet, függesztőkonzol lánchoz	71096714
2	CAS40D készlet, tömítéskészlet <ul style="list-style-type: none"> ▪ Szilikonszír, 2 g ▪ 2 x O-gyűrű, ID 69,44 mm, szélesség: 3,53 mm ▪ 5 x O-gyűrű, ID 11 mm, szélesség: 2,50 mm ▪ O-gyűrű, ID 18 mm, szélesség: 4 mm ▪ Kézikönyv készlet 	71260474
3, 10, 11	CAS40D készlet, elektródtartó <ul style="list-style-type: none"> ▪ Elektródtartó ▪ Tömítések az elektródákhoz ▪ Radiális tömítés az elektródtartóhoz (3) ▪ Tisztító fúvóka (10), tömítéssel ▪ Visszacsapó szelep (11) 	71260473

Sz.	Megnevezés	Rendelési sz.
4	Hőmérséklet-érzékelő	CTS1-A2GSA
5	pH-érzékelő referenciával	CPS11-1AS2GSA
6	Ionszelektív elektródák, teljes elektróda, hossz: 120 mm <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ammónium ▪ Nitrát ▪ Kálium ▪ Klorid 	71109938 71109937 71109936 71109939
7	CAS40D készlet, elektródavédő	71130354
9	CAS40D készlet, vakelektroda (a fel nem használt nyílások lezárásához szükséges)	71123812
10	CAS40D készlet, tisztító fúvóka (tömítéssel együtt)	71130359
12	CAS40D készlet, többvezetékes kábel az elektródákhoz	71130358

10.2 Visszaszállítás

Amennyiben a termék javítást vagy gyári kalibrálást igényelne, illetve ha nem megfelelő terméket rendeltek vagy szállítottak, a terméket vissza kell küldeni a gyártó részére. ISO-tanúsítvánnyal rendelkező céggént, valamint a törvényi előírások értelmében, az Endress+Hauser köteles bizonyos eljárások betartására, olyan visszaküldött termékek kezelése során, amelyek kapcsolatba kerültek a közeggel.

Az eszköz gyors, biztonságos és szakszerű visszaküldése érdekében:

- ▶ A www.endress.com/support/return-material weboldalon talál tájékoztatást az eszközök visszaküldésének módjával és feltételeivel kapcsolatban.

10.3 Ártalmatlanítás

Az eszköz elektronikus alkatrészeket tartalmaz. A terméket elektronikai hulladékként kell ártalmatlanítani.

- ▶ Tartsa be a helyi előírásokat.

11 Tartozékok

Az alábbiakban a jelen dokumentáció kiadásának idején rendelkezésre álló legfontosabb tartozékok kerülnek felsorolásra.

- ▶ Az itt nem szereplő tartozékokról a Szerviztől vagy az Értékesítési központtól kérhet tájékoztatást.

11.1 Szerelvénytartó

Flexdip CYH112

- Moduláris tartórendszer nyitott medencékben, csatornában és tartályokban használatos érzékelőkhöz és szerelvényekhez
- Flexdip CYA112 víz- és szennyvízszerelvényekhez
- Bárhol elhelyezhető: a földön, csúcskövön, a falon vagy közvetlenül síneken.
- Rozsdamentes acél kivitel
- Termékkonfigurátor a termékoldalon: www.endress.com/cyh112

TIO0430C Műszaki információk

11.2 Karbantartó készletek

Membránkészlet

- 2 membránsapka (kivéve a kloridot, ahol csak egy kupak van, kristállyal)
- Elektrolit
- Rendelési számok:
  - Ammónium: 71072574
  - Nitrát: 71072575
  - Kálium: 71072576
  - Klorid: 71072577

Karbantartó készlet a klorid elektródhoz

- Csiszolópapír
- Elektrolit
- Rendelési szám: 71085727

11.3 Elektródák

Ionszelektív elektróda

- Elektróda, teljes, hossz: 120 mm
- Rendelési számok:
  - Ammónium: 71109938 (színazonosító: piros)
  - Nitrát: 71109937 (színazonosító: kék)
  - Kálium: 71109936 (színazonosító: sárga)
  - Klorid: 71109939 (színazonosító: zöld)

pH-elektroda referenciával

Rendelési szám: CPS11-1AS2GSA

Hőmérséklet-érzékelő

Rendelési szám: CTS1-A2GSA

Vakelektroda

Rendelési szám: 71123812

11.4 Referenciaoldatok

CAY40

- Referenciaoldatok ammóniumhoz, nitráthoz, káliumhoz és kloridhoz
- Rendelési információk: www.endress.com/cas40d az „Accessories/spare parts” menüpontban

Kiváló minőségű puffermegoldások az Endress+Hauser-től - CPY20

A másodlagos pufferoldatokat a PTB (Német Szövetségi Fizikai-Műszaki Intézet) elsődleges referenciaanyaga vagy a NIST (Nemzeti Szabványügyi és Technológiai Intézet) DIN 19266 szerinti szabványos referenciaanyaga szerint állította be egy DakkS (Német akkreditáló testület) által a DIN 17025 szerint akkreditált laboratórium. Termékkonfigurátor a termékoldalon: www.endress.com/cpy20

11.5 Sűrített levegős tisztítás

Nem alkalmas folyamatos működtetésre!

- Működési intervallum: max. 3 perc tisztítás; szünet: legalább a tisztítási idő hatszorosa.
- Kerülje a páralecsapódást a túlnyomásos tömlőkben.

A házban lévő tisztítóegység

- 230 V vagy 115V, IP 65
- Szállítási sebesség légköri nyomáson: 50 l/perc (13,2 gal/perc)
- Energiafogyasztás: 240 W
- Áramfelvétel: 1,3 A
- Túlmelegedés elleni védelem: automatikus kikapcsolás $T > 130\text{ °C}$ (266 °F) hőmérsékleten
- Rendelési sz.
  - 230 V: 71072583
  - 115 V: 71194623
  - Tömlőszűkítő csatlakozó AD 8/6 mm: 71082499

12 Műszaki adatok

12.1 Bemenet

Mért értékek

A változattól függően:

- Ammónium: $\text{NH}_4\text{-N}$, NH_4^+ [mg/l]
- Nitrát: $\text{NO}_3\text{-N}$, NO_3^- [mg/l]
- Kálium, K^+ [mg/l]
- Klorid, Cl^- [mg/l]
- pH-érték
- Hőmérséklet

Méréstartományok

- Ammónium:
0,1 - 1000 mg/l ($\text{NH}_4\text{-N}$)
- Nitrát:
0,1 - 1000 mg/l ($\text{NO}_3\text{-N}$)
- Kálium:
1 - 1000 mg/l
- Klorid:
1 - 1000 mg/l

12.2 Működési jellemzők

Az ionszelektív érzékelők
 t_{90} válaszideje

< 2 min.

Bármely irányú 0,5 és 1 mmol/l közötti változás esetén, 25 °C-on (77 °F).

Mérési hiba

A mért érték $\pm 5\%$ -a $\pm 0,2$ mg/l

Megismételhetőség

A megjelenítési érték $\pm 3\%$ -a

Kompenzáció

Érzékelő	Hőmérséklet	pH	Kálium ^{1) 2)}	Klorid ^{3) 4)}
Ammónia	2-től 40 °C-ig (36-től 100 °F-ig)	pH 8,3-tól 10-ig	1-től 1000 mg/l-ig (ppm)	-
Nitrát		-	-	10-től 1000 mg/l-ig (ppm)
Kálium		-	-	-
Klorid		-	-	-

1) A koncentrációváltozás, nem pedig az abszolút érték a döntő

2) Javaslat: > 40 mg/l káliumkoncentráció esetén használja kompenzációs elektródaként, ha az értékek ± 20 mg/l eltéréssel együtt mozognak, vagy nem ingadozó értékek esetén alkalmazzon eltolást (offset).

3) A koncentrációváltozás, nem pedig az abszolút érték a döntő

4) Javaslat: > 500 mg/l kloridkoncentráció esetén használja kompenzációs elektródaként, ha az értékek ± 100 mg/l eltéréssel együtt mozognak, vagy nem ingadozó értékek esetén alkalmazzon eltolást (offset).

Max. működési élettartam

Membrán és elektrolit

- Használat:
kb. 0,5 év
- Tárolás:
2 év

Automatikus tisztítás	<ul style="list-style-type: none"> ■ Tisztítóközeg: Levegő ■ Nyomás: 3-tól 3,5 barig (45-től 50 psi-ig) ■ Tisztítási ciklusonként szükséges légmennyiség: 3 - 4 l (0,8 - 1 US gal) ■ Tisztítási időtartam: 4-től 15 mp-ig ■ Tisztítási intervallumok (T > 10 °C (50 °F) esetén): Izapaktivációs bemenet: 15 mp tisztítás, 30 perc szünet Izapaktiváció: 15 mp tisztítás, 1 óra szünet
-----------------------	---

12.3 Környezet

Környezeti hőmérséklet	-20 ... 50 °C (-4 ... 122 °F)
Tárolási hőmérséklet	2 ... 40 °C (36 ... 104 °F)
Védelmi fokozat	IP68 (2 m vízoszlop, 25 °C, 48 h)
Elektromágneses kompatibilitás	Interferencia emisszió és zavartűrés az EN 61 326 szabvány szerint, Namur NE2 1

12.4 Folyamat

Folyamathőmérséklet	2 ... 40 °C (36 ... 104 °F)
Üzemi nyomás	Max. 400 mbar (160 H ₂ O-ban) megengedett túlnyomás
A közeg pH-ja	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ammónium: pH 5 - 8,3 (pH kompenzáció nélkül) pH 5 - 10 (pH kompenzációval) ■ Nitrát: pH 2 - 12 ■ Kálium: pH 2 - 12 ■ Klorid: pH 1 - 10

12.5 Műszaki felépítés

Kialakítás, méretek	→ 9
Súly	Kb. 3,5 kg (7,7 lbs)

Anyagok	Érzékelő:	
	Védőketrec:	POM
	Elektródatartó:	POM
	Radiális tömítés az érzékelőfejhez és az elektródatartóhoz:	Szilikon
	O-gyűrűk az ISE tartóban:	EPDM
	O-gyűrűk levegőfúvókához:	VITON
	Érzékelőcső csavaranyával:	PP
	Tartókonzol:	Rozsdamentes acél
	Érzékelőfej:	POM
	Hőmérséklet-érzékelő:	Üveg
	Egyrudas pH-mérőcella referenciaelektrodával:	Üveg, PTFE
	Ionszelektív elektródák	
	Membránsapka:	POM
	Tengely:	POM
	Színes gyűrű:	PP
	Membrán:	PVC, lágyító
	O-gyűrűk:	EPDM

A közeggel nem érintkező anyagok

 A következő specifikációk a beépített CTS1 hőmérséklet-érzékelőre vonatkoznak.

Információ az 1907/2006 (EK) REACH szabályozás 33/1 cikke szerint:

A szenzortengelyben lévő kiöntőanyag hidrogénezett terfenil-SVHC anyagot (CAS-szám ¹⁾ 61788-32-7) több mint 0,1 % (m/m) mennyiségben tartalmazza. A termék nem jelent veszélyt, ha rendeltetésszerűen használják.

Elektród folyamatcsatlakozás	Pg 13,5
Sűrítettlevegő-csatlakozás	A tömlőhöz, OD 8 mm

1) CAS = Chemical Abstracts Service, a vegyi anyagok nemzetközi azonosítási szabványa

Tárgymutató

0 ... 9

1 pontos kalibrálás	18
2 pontos kalibrálás	19

A

A csomag tartalma	8
A membrán tisztítása	23
A membránsapka cseréje	24
Adatbevitel	18
Adattábla	7
Ártalmatlanítás	27
Átvétel	7
Az elektrolit cseréje	24
Az érzékelő felszerelése	
Beépítés a mérési ponton	11
Elektród beépítése	10

B

Beépítés	
Az érzékelő felszerelése	10
Beépítési feltételek	9
Ellenőrzés	13
Példa	12
Beépítési feltételek	
Felszerelés helye	9
Méretek	9
Biztonsági utasítások	5

CS

Csatlakoztatás	
Ellenőrzés	15
Védelmi fokozat biztosítása	15

E

Elektród sótárolóval	15
Elektromos csatlakoztatás	14
Ellenőrzés	
Beépítés	13
Csatlakoztatás	15
Érzékelő	
Csatlakoztatás	14
Felszerelés	10
További elektrodok csatlakoztatása	14

F

Figyelmeztetések	4
----------------------------	---

H

Használat	5
Hibaelhárítás	22

J

Javítás	26
-------------------	----

K

Kalibrálás	
1 pontos	18

2 pontos	19
Adatbevitel	18
Ellenőrzés	20
Gyári kalibrálás	16
Javaslatok	16
Kalibrálás	18
Kalibrálás típusai	16
Kálium és klorid kompenzálása	19
Lépések	18
Manuális eltolás (offset)	20
Meredekség	17
Nullpont	17
Karbantartás	23
Karbantartási ütemterv	23

M

Meredekség	17
Műszaki adatok	
Műszaki felépítés	31

N

Nullpont	17
--------------------	----

P

pH-elektród	15
Pótkatatrészek	26

R

Referenciaelektród	15
Rendeltetésszerű használat	5

S

Sógyűrű	15
-------------------	----

SZ

Szimbólumok	4
-----------------------	---

T

Tanúsítványok és engedélyek	8
Termékazonosítás	7

Ü

Üzembe helyezés	15
---------------------------	----

V

Védelmi fokozat	15
Visszaszállítás	27

71514430

www.addresses.endress.com
